

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ АВТОТРАНСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

© 2016 **ВАСИЛЬЄВА Т. А.**

УДК 368:629

Васильєва Т. А. Особливості розвитку ринку автотранспортного страхування в умовах фінансової нестабільності

Метою статті є виявлення тенденцій та особливостей розвитку ринку автотранспортного страхування в умовах фінансової нестабільності. Проаналізовано динаміку основних показників розвитку ринку автотранспортного страхування України. Нарощення обсягів ринку протягом аналізованого періоду відмічено за обов'язковими видами автострахування. Динаміка показників добровільного страхування КАСКО має нестабільний характер. Виявлено, що за показником валових страхових премій та виплат цей сегмент займає найбільшу питому вагу в структурі страхового ринку. Відмічено високу ефективність функціонування компаній, що надають послуги з автострахування. Проаналізовані основні стримуючі фактори для повної та всебічної реалізації фінансового потенціалу сегмента автотранспортного страхування. Запропоновано вдосконалення системи державного нагляду за страховою діяльністю, формування концепції сталого розвитку ринку, використання закордонного досвіду впровадження інноваційних технологій у сфері надання послуг з автострахування, підвищення страхової культури та фінансової освіченості громадян і учасників страхового ринку.

Ключові слова: автотранспортне страхування, КАСКО-страхування, обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, страхування «Зелена картка», телематика у страхуванні.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 9.

Васильєва Тетяна Анатоліївна – доктор економічних наук, професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького Сумського державного університету (вул. Римського-Корсакова 2, корпус «Г», поверх 6, ауд. Г-611, Суми, 40007, Україна)

E-mail: tavasilyeva@ukr.net

УДК 368:629

UDC 368:629

Васильєва Т. А. Особенности развития рынка автотранспортного страхования в условиях финансовой нестабильности

Цель статьи заключается в выявлении тенденций и особенностей развития рынка автотранспортного страхования в условиях финансовой нестабильности. Проанализирована динамика основных показателей развития рынка автотранспортного страхования Украины. Нарастание объемов рынка за анализируемый период отмечено по обязательным видам автострахования. Динамика показателей добровольного страхования КАСКО имеет нестабильный характер. Выявлено, что по показателю страховых премий и выплат этот сегмент имеет наибольший удельный вес в структуре страхового рынка. Отмечена высокая эффективность функционирования компаний, предоставляющих услуги по автострахованию. Проанализированы основные сдерживающие факторы полной и всесторонней реализации финансового потенциала сегмента автотранспортного страхования. Предложено усовершенствование системы государственного надзора за страховой деятельностью, формирование концепции устойчивого развития рынка, использование зарубежного опыта внедрения инновационных технологий в сфере предоставления услуг по автострахованию, повышение страховой культуры и финансовой грамотности граждан и участников страхового рынка.

Ключевые слова: автотранспортное страхование, КАСКО-страхование, обязательное страхование гражданско-правовой ответственности владельцев наземных транспортных средств, страхование «Зеленая карта», телематика в страховании.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Библ.:** 9.

Васильєва Тетяна Анатоліївна – доктор економічних наук, професор, в. о. директора Учебно-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького Сумського державного університету (вул. Римського-Корсакова 2, корпус «Г», этаж 6, ауд. Г-611, Суми, 40007, Україна)

E-mail: tavasilyeva@ukr.net

Vasylieva T. A. Peculiarities of Development of Automobile Insurance Market in the Conditions of Financial Instability

The article is aimed at identifying the trends and peculiarities of the automobile insurance market development in the conditions of financial instability. Dynamics of the major indicators of development of motor insurance market in Ukraine have been analyzed. The market buildup for the period analyzed has been specified by the compulsory types of insurance. The dynamics of hull insurance (CASCO) remains instable. It is revealed that in terms of premiums and payments this segment has the largest share in the structure of the insurance market. High operation efficiency of companies that provide services in automobile insurance has been specified. The major constraints as to the full and comprehensive implementation of financial potential of the automobile insurance segment have been analyzed. The article proposes an improvement for the system of the State supervision over insurance activities, formation of conception of sustainable market development, use of foreign experience of introduction of innovative technologies in the sphere of automobile insurance services, increasing insurance culture and financial literacy of citizens as well as insurance market participants.

Keywords: automobile insurance, hull insurance, compulsory civil liability insurance of owners of land vehicles, «green card» insurance, telematics in insurance.

Fig.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 9.

Vasylieva Tetiana A. – D. Sc. (Economics), Professor, Acting Director of the Academic and Scientific Institute of Finance, Economics and Management named after O. Balatsky of Sumy State University (room G-611, building «G», stage 6, 2 Rymshko-Korsakova Str., Sumy, 40007, Ukraine)

E-mail: tavasilyeva@ukr.net

Вітчизняний страховий ринок в умовах фінансової кризи і нестабільного соціально-політичного становища зазнав погіршення основних показників розвитку. Серед негативних тенденцій – зменшення обсягу зібраних премій, погіршення ефективності страхової діяльності. Зменшуються можливості страхових компаній щодо балансування страхового та інвестицій-

ного портфелів. Загалом ті чи інші деструктивні тенденції спостерігаються на таких сегментах страхового ринку, як страхування майна, страхування фінансових ризиків, страхування вантажів та багажу, страхування відповідальності. На противагу вищезазначеному, динаміка основних показників ринку автотранспортного страхування має стабільно позитивний характер, що по-

яснюється обов'язковим характером деяких його видів, постійним зростанням кількості ризиків, пов'язаних з експлуатацією транспортних засобів, а також значним соціальним і економічним значенням цього виду страхування для розвитку страхового ринку в цілому. Враховуючи це, акцентованої уваги потребують питання особливостей функціонування ринку автотранспортного страхування. Актуальність оцінки специфіки розвитку автотранспортного страхування посилюється ще й з урахуванням нестабільності функціонування страхового ринку в цілому.

Питання особливостей розвитку страхового ринку України та ринку автострахування широко представлені в науковій літературі. Зокрема, вплив фінансової кризи на страховий ринок України та його сегменти та перспективи розвитку розглянуто у працях Базилевича В. Д. [1] та Левченко В. П. [4]. Стан, тенденції, проблеми та перспективи розвитку ринку автотранспортного страхування в умовах глобалізації економічних відносин висвітлено в роботах Івасишиної Н. В. [2], Кравчук Г. В. [3], Ляшенко Н. В. [5, 6], Нужнова Є. В. [7]. У працях Приказюк Н. В. [8] і Толстенко О. Ю. [9] запропоновано методичні підходи та шляхи удосконалення системи автотранспортного страхування в Україні.

Однак, зважаючи на мінливість сучасних економічних реалій загалом та існуючу фінансову та соціально-політичну нестабільність, питання розгляду закономірностей розвитку окремих сегментів страхового ринку не втрачає актуальності, зокрема ринку автострахування, що також обумовлено значною соціально-економічною значущістю цього виду страхування в умовах кризи.

Метою статті є дослідження специфіки розвитку ринку автотранспортного страхування в умовах фінансової нестабільності економіки України.

Страховий ринок та його сегменти є важливою складовою фінансової системи будь-якої країни. Без належним чином розвиненої інфраструктури страхового ринку неможливо забезпечити поступальний соціально-економічний розвиток держави, ефективне функціонування суб'єктів господарювання, підвищення добробуту населення [4, с. 256]. Створення необхідних передумов для розвитку та сталого функціонування ринку повинно бути пріоритетним напрямом державної фінансової політики, особливо в умовах фінансової та соціально-економічної нестабільності.

Протягом 2008–2015 рр. розвиток страхового ринку України характеризувався нестабільними тенденціями з найвищими показниками у 2013 р. Пізніше його зростання сповільнилося та навіть набуло негативних тенденцій. На противагу загальним тенденціям, фінансовий потенціал автотранспортного страхування є досить високим. Ринок автотранспортного страхування є найбільшим за обсягом валових страхових премій та виплат сегментом страхового ринку України (*табл. 1*), що здатен забезпечити ефективне функціонування та стабільний розвиток ринку загалом. Загальна частка автотранспортного страхування у структурі страхового ринку України за преміями становила 27,1% у 2011 р., 29,1% – у 2012 р., була дещо меншою у 2013 р. – 23,3%, але поступово зростала

протягом 2014–2015 рр. до 26,3%. За показником валових страхових виплат питома вага сегмента автострахування складала близько 50% у 2011, 2012, 2015 рр. і понад 56% у 2013–2014 рр. Проте існує сукупність чинників економічного, законодавчого, соціально-економічного, психологічного та структурного характеру, що певною мірою стримують поступальний розвиток національного страхового ринку та повну і всебічну реалізацію потенціалу ринку автострахування [4, с. 258].

Щодо структури ринку автострахування протягом зазначеного періоду слід відмітити найбільшу частку добровільного страхування наземного транспорту, а саме – страхування КАСКО. Його частка в автотранспортному страхуванні за період з 2011 до 2015 рр. є досить значною та сягає більше 50% загального обсягу зібраних страхових премій, а також майже 60% валових страхових виплат за аналогічний період. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів у складі ринку автотранспортного страхування складає близько 35–38%, обов'язкове страхування «Зелена картка» – від 3,5% до понад 13% протягом 2011–2015 рр. Найбільші структурні зміни всередині сегмента відмічені у 2014–2015 рр. Зменшення питомої ваги добровільного виду автострахування в зазначеному періоді може бути наслідком деструктивного впливу соціально-економічної кризи та політичної нестабільності в країні, що призвело до зменшення споживчого попиту на цей вид страхових послуг.

На підставі аналізу основних показників функціонування сегмента автотранспортного страхування України було визначено особливості розвитку ринку в умовах фінансової нестабільності. Протягом 2011–2015 рр. на ринку автострахування спостерігався мінливий характер розвитку за видами автотранспортного страхування щодо показника валових страхових премій та стабільно наростаючий щодо показника валових страхових виплат (*рис. 1, рис. 2*). Основним джерелом нестабільності ринку автотранспортного страхування є добровільне КАСКО-страхування, обов'язкові ж види страхування мають тенденцію до поступального розвитку. Проте фактором позитивної динаміки обсягу зібраних валових страхових премій зі страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів може бути не тільки збільшення кількості укладених договорів, а й, передусім, подорожчання полісів обов'язкового страхування транспортних засобів, що зумовлено зміною коригувальних коефіцієнтів до страхового платежу, за допомогою яких визначається ціна полісу, та підвищенням лімітів відповідальності страхових компаній [2, с. 482].

Важливим показником, який характеризує розвиток ринку страхування та ефективність діяльності страхових компаній, є рівень валових страхових виплат. Динаміка цього показника на ринку автотранспортного страхування та страховому ринку в цілому представлена в *табл. 2*. Ринок автотранспортного страхування характеризується високим рівнем валових виплат за всіма видами страхування. Найвищий рівень виплат

Структура ринку автотранспортного страхування

Рік	Вид страхування	Страхування КАСКО		Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників ТЗ		Обов'язкове страхування «Зелена картка»		Загальна частка автострахування на страховому ринку	
		млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
2011	премії	3543,2	57,6	2310,3	37,5	299,6	4,9	6153,1	27,1
	виплати	1382,4	57,6	916,8	38,2	99,2	4,1	2398,4	49,3
2012	премії	3499,4	56	2405,1	38,5	347,5	5,6	6252	29,1
	виплати	1476,8	58,7	953,8	37,9	85,8	3,4	2516,4	48,9
2013	премії	3735,2	56	2505,8	37,6	428,3	6,4	6669,3	23,3
	виплати	1547,5	59,3	960,9	36,8	100,7	3,9	2609,1	56,1
2014	премії	3410,8	52	2554,8	38,9	594,4	9,1	6560	24,5
	виплати	1689,2	58,8	987,9	34,4	196,8	6,8	2873,9	56,7
9 міс. 2015	премії	2724,5	47,8	2201,6	38,6	775,5	13,6	5701,6	26,3
	виплати	1335,5	57,5	793,4	34,1	195,7	8,4	2324,6	49,7

Джерело: складено автором на за даними сайту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг – <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>

Таблиця 2

Рівень валових страхових виплат, %

Вид страхування	Рік				
	2011	2012	2013	2014	9 міс. 2015
Страхування наземного транспорту (КАСКО)	39,02	42,20	41,43	49,53	49,02
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних ТЗ	39,68	39,66	38,35	38,67	36,04
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних ТЗ «Зелена картка»	33,11	24,69	23,51	33,11	25,24
Загальний рівень виплат на ринку автострахування	38,98	40,25	39,12	43,81	40,77
Загальний рівень виплат на страховому ринку України	21,43	23,95	16,23	18,92	21,52

Джерело: складено автором на за даними сайту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг – <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>

спостерігався у КАСКО-страхуванні (від 39% у 2011 р. до майже 50% у 2014, 2015 рр.). У обов'язковому страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних ТЗ рівень виплат становив близько 36–39%. В обов'язковому страхуванні «Зелена картка» рівень виплат найменший (від 23% до 33%). Показник рівня валових виплат за видами та на ринку автострахування значно вищий за середній показник валових страхових виплат у цілому на страховому ринку України, що є свідченням належного рівня бруто-ефективності діяльності страхових компаній. Це дає підстави припустити, що якісний рівень розвитку цього сегмента ринку досить високий, незважаючи на вплив фінансової нестабільності та соціально-економічної кризи.

Проте потенціал розвитку сегмента автотранспортного страхування на страховому ринку України реалізований не повною мірою, про що свідчить динаміка основних показників ринку автострахування протягом

2011–2015 рр. Особливо це стосується добровільного виду страхування КАСКО. Разом з тим, ступінь впливу кризи на страховий ринок дещо менший, ніж на інші сектори фінансової системи України [4, с. 264].

Зважаючи на виявленні тенденції розвитку ринку автотранспортного страхування першочерговим завданням для страховиків є усунення наслідків економічної та фінансової криз для недопущення зменшення платоспроможності страховиків та розгортання глибокої кризи страхового ринку. Це вимагає негайних заходів тактичного та стратегічного характеру з боку як страховиків, так і держави в особі уповноваженого органу, спрямованих на стабілізацію та нарощення обсягів ринку. Підвищення ефективності державної політики регулювання розвитку ринку автотранспортного страхування є необхідною передумовою функціонування ринку в умовах соціально-економічної та фінансової нестабільності.

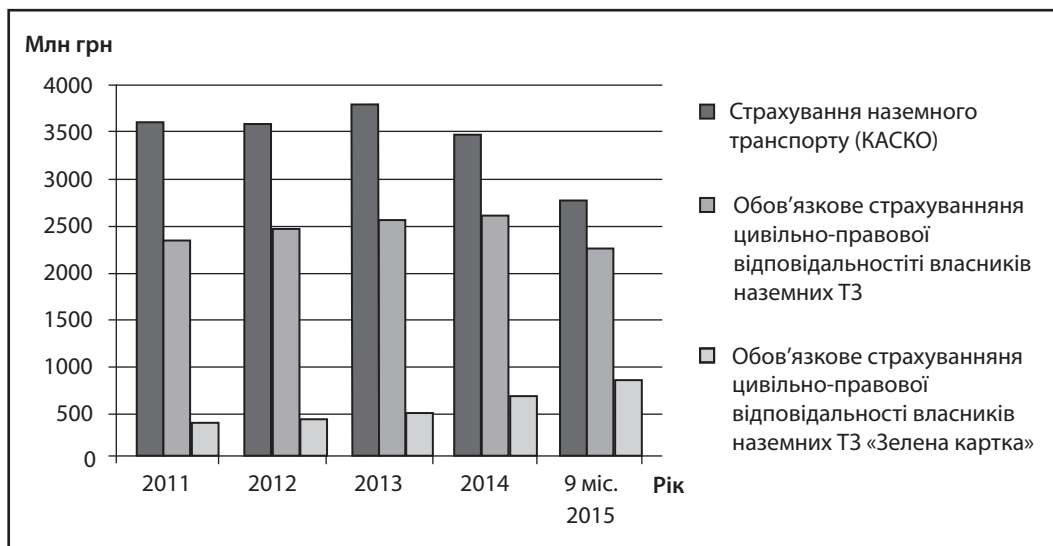

Рис. 1. Динаміка валових страхових премій за видами автотранспортного страхування, млн грн

Джерело: складено автором на за даними сайту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг – <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>

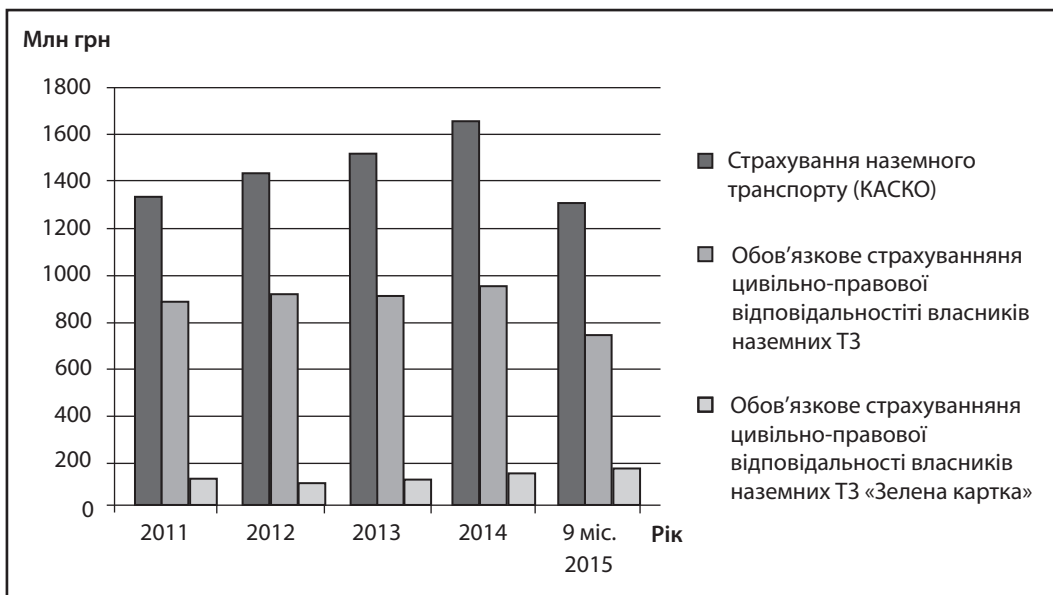

Рис. 2. Динаміка валових страхових виплат за видами автотранспортного страхування, млн грн

Джерело: складено автором на за даними сайту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг – <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>

Страховикам необхідно орієнтуватись на розширення спектра пропозицій для потенційних клієнтів, надавати комплексне обслуговування, залучати до співпраці банківські установи, що дозволить збільшити обсяги реалізації страхових продуктів. Поряд з традиційними каналами реалізації страхових послуг з автострахування, а саме – через страхових агентів та страхових брокерів, доцільно приділити увагу розвитку такого каналу реалізації, як Інтернет-продажі. Частка страхових премій, зібраних за допомогою онлайн-продажів, зростає в багатьох розвинених країнах світу. Цьому суттєво сприяє стандартизація полісів автострахування, яка, на жаль, сьогодні ще не здійснена в Україні [8, с. 40]. Крім того, в Україні існує ряд обмежуючих факторів щодо реалізації полісів через мережу Інтернет: продаючи через Інтер-

нет поліси КАСКО, компанії не скасовують вимоги про обов'язковий огляд автомобіля; поліс КАСКО страхування можна купити через Інтернет лише в тому випадку, якщо автомобіль не перебуває в заставі у банку; продаж страхових послуг через Інтернет залишається недостатньо врегульованим нормативно [8, с. 42].

Реалізація вищеперерахованих заходів може бути підґрунтям для нарощення обсягів ринку та активізації інвестиційної діяльності страхових компаній, що позитивно впливатиме на відновлення фінансового сектора економіки країни в умовах подолання кризи [5, с. 286–287]. Для підвищення інвестиційного потенціалу ринку автострахування доцільними є заходи, спрямовані на формування чіткої концепції реформування галузі, удосконалення концепції державного регулювання розвитку

ринку, формування ефективної системи пруденційного державного нагляду, адаптацію українського страхового ринку до світових вимог фінансового регулювання та нагляду [4, с. 265].

Стримуючим фактором для розвитку ринку автотранспортного страхування також є недостатньо активна позиція страхових компаній щодо впровадження у свою роботу новітніх розробок та інновацій у сфері обслуговування клієнтів. Останнім часом у розвинених країнах у сфері автострахування набуло поширення та продовжує розвиватися таке явище, як телематика, що являє собою інтегровані засоби телекомунікаційної та інформаційної обробки й передачі інформації, що значно спрощує та прискорює страхові процеси. За допомогою мобільних пристроїв, що встановлені в автомобілях, у режимі реального часу можуть записуватись дані про водія, щодо його місцезнаходження, пройденого шляху, часу доби, швидкості руху та порушень правил дорожнього руху. Інновацією у сфері автострахування, що базується на використанні телематики, є *Usage-based insurance (UBI)* – програма, яка дозволяє надавати знижки водіям, відстежуючи їх пробіг, аналізуючи безпечність руху, умови експлуатації автомобіля, а отже, і ймовірність реалізації ризиків, пов'язаних з транспортними засобами [8, с. 40].

Належну увагу варто приділити такому фактору розвитку ринку автотранспортного страхування, як удосконалення інфраструктури ринку та системи фінансового посередництва, а також підвищення активності саморегулюючих організацій [1, с. 5–8].

На сьогодні дуже важливо страховому бізнесу України у сфері автотранспортного страхування консолідувати зусилля членів Моторного (транспортного) страхового бюро, з одного боку, на захист інтересів потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах з метою повної компенсації втрат і підвищення довіри до страхових компаній, а з іншого – на захист прав своїх членів при виникненні спірних ситуацій. У цьому контексті розробка нового порядку моніторингу та методики оцінки діяльності страхових компаній, що здійснюють автотранспортне страхування, дасть об'єктивну оцінку діяльності страховика і надалі не допустить його банкрутства і невиконання зобов'язань [8, с. 44].

ВИСНОВКИ

Розвиток автотранспортного страхування має специфічний характер порівняно із загальними тенденціями страхового ринку. Одним із факторів поступального нарощення обсягів ринку є обов'язковість деяких видів автострахування та постійно зростаюча кількість ризиків, пов'язаних з володінням та використанням транспортних засобів. Водночас як добровільне страхування КАСКО дещо сповільнило свій розвиток. При цьому цей сегмент страхового ринку має надзвичайно великий фінансовий та інвестиційний потенціал. Для усунення виявлених недоліків подальший розвиток ринку автострахування повинен відбуватися на основі врахування таких основних засад, як удосконалення системи державного нагляду за страховою діяльністю, формування концепції сталого розвитку ринку, визначення нових ін-

вестиційних пріоритетів для страховиків, використання міжнародного досвіду, підвищення страхової культури та фінансової освіченості громадян і учасників страхового ринку. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В. Новітні тенденції та протиріччя на страховому ринку України / В. Базилевич // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2012. – № 133. – С. 5–8.

2. Івасишина Н. В. Ринок обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: тенденції та проблеми розвитку / Н. В. Івасишина, Ю. А. Малашенко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка. – 2011. – Вип. 18. – С. 479–486.

3. Кравчук Г. В. Проблеми і перспективи розвитку ринку страхування автотранспортних засобів в Україні / Г. В. Кравчук, Д. А. Курач, Т. В. Савченко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – № 1. – С. 178–184.

4. Левченко В. П. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України в умовах фінансової нестабільності / В. П. Левченко // Збірник наукових праць Національного університету Державної податкової служби України. – 2011. – № 1. – С. 257–266.

5. Ляшенко Н. В. Аналіз сучасного стану та тенденції розвитку ринку автотранспортного страхування в Україні / Н. В. Ляшенко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 22 (2). – С. 283–289.

6. Ляшенко Н. В. Ринок автотранспортного страхування України: стан, проблеми розвитку та особливості регулювання в умовах глобалізації страхових відносин [Електронний ресурс] / Н. В. Ляшенко, Л. М. Янушева // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – № 8. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=450>

7. Нужнов Є. В. Тенденції розвитку автострахування в Україні / Є. В. Нужнов // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2012. – Т. 1. – № 35.

8. Приказюк Н. В. Нові вектори розвитку автотранспортного страхування в Україні / Н. В. Приказюк, Т. П. Моташко // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2015. – № 3 (168). – С. 37–47.

9. Толстенко О. Методичні підходи до побудови ефективної системи автотранспортного страхування в Україні / О. Толстенко // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – № 4. – С. 92–95.

REFERENCES

Bazylevych, V. "Novitni tendentsii ta protyrichchia na strakhovomu rynku Ukrainy" [The latest trends and contradictions in the insurance market of Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii "Ekonomika"*, no. 133 (2012): 5-8.

Ivasyshyna, N. V., and Malashenko, Yu. A. "Rynok oboviazkovoho strakhuvannya tsyvilno-pravovoi vidpovidalnosti vlasnykiv nazemnykh transportnykh zasobiv: tendentsii ta problemy rozvytku" [Market of compulsory insurance of civil liability of owners of vehicles: Trends and Problems of Development]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademii". Serii "Ekonomika"*, no. 18 (2011): 479-486.

Kravchuk, H. V., Kurach, D. A., and Savchenko, T. V. "Problemy i perspektyvy rozvytku rynku strakhuvannia avtotransportnykh zasobiv v Ukraini" [Problems and prospects of development of automobile insurance in Ukraine]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo tekhnolohichnogo universytetu. Seriya "Ekonomichni nauky"*, no. 1 (2016): 178-184.

Levchenko, V. P. "Problemy ta perspektyvy rozvytku strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh finansovoi nestabilnosti" [Problems and prospects of development of insurance market in Ukraine in terms of financial instability]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, no. 1 (2011): 257-266.

Liashenko, N. V. "Analiz suchasnoho stanu ta tendentsii rozvytku rynku avtotransportnoho strakhuvannia v Ukraini" [Analysis of current state and trends in motor insurance market in Ukraine]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnogo universytetu. Seriya "Ekonomichni nauky"*, no. 22 (2) (2012): 283-289.

Liashenko, N. V., and Yanusheva, L. M. "Rynok avtotransportnoho strakhuvannia Ukrainy: stan, problemy rozvytku ta osoblyvosti rehuliuвання v umovakh hlobalizatsii strakhovykh vidnosyn" [Motor insurance market in Ukraine: Current State, Problems and features of regulation in the context of globalization of insurance relationship]. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=450>

Nuzhnov, Ye. V. "Tendentsii rozvytku avtostrakhuvannia v Ukraini" [Trends in automobile insurance in Ukraine]. *Problemy pidvyschennia efektyvnosti infrastruktury*, vol. 1, no. 35 (2012).

Prykaziuk, N. V., and Motashko, T. P. "Novi vektory rozvytku avtotransportnoho strakhuvannia v Ukraini" [New vectors of motor insurance in Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa Shevchenka. Seriya "Ekonomika"*, no. 3 (168) (2015): 37-47.

Tolstenko, O. "Metodychni pidkhody do pobudovy efektyvnoi systemy avtotransportnoho strakhuvannia v Ukraini" [Methodological approaches to building an effective system of motor insurance in Ukraine]. *Ekonomichniy analiz*, no. 4 (2009): 92-95.

УДК 339.13, 339.17

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО РИНКУ

© 2016 МАЛОВИЧКО С. В.

УДК 339.13, 339.17

Маловичко С. В. Концептуальні засади розвитку електронного ринку

Метою даної статті є визначення концептуальних засад розвитку електронного ринку в умовах віртуалізації економіки. Використано діалектичний метод наукового пізнання, а також комплекс загальнонаукових методів гносеології: теоретичного узагальнення і порівняння, методи угруповання і класифікації. Систематизовано теоретичні підходи до визначення поняття «електронний ринок»: організаційний, функціональний, інституціональний, часово-просторовий, ресурсний, процесний, комунікаційний. На підставі узагальнених теоретичних опрацювань у сфері електронної торгівлі визначено категорію «електронний ринок» з позиції менеджменту. Систематизовано існуючі підходи до сегментування електронного ринку. Визначено концептуальні засади розвитку електронного ринку, що представлені його теоретико-методологічним та організаційним забезпеченням.

Ключові слова: ринок, електронний ринок, електронна комерція, електронна торгівля, віртуалізація, інформаційна економіка.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 16.

Маловичко Світлана Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри маркетингу та менеджменту, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (вул. Островського, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, 50005, Україна)
E-mail: svetlana.malovichko@mail.ru

УДК 339.13, 339.17

Маловичко С. В. Концептуальные основы развития электронного рынка

Целью данной статьи является определение концептуальных основ развития электронного рынка в условиях виртуализации экономики. Использован диалектический метод научного познания, а также комплекс общенаучных методов гносеологии: теоретического обобщения и сравнения, методы группировки и классификации. Систематизированы теоретические подходы к определению понятия «электронный рынок»: организационный, функциональный, институциональный, временно-пространственный, ресурсный, процессный, коммуникационный. На основе обобщенных теоретических проработок в сфере электронной торговли определена категория «электронный рынок» с позиции менеджмента. Систематизированы существующие подходы к сегментации электронного рынка. Определены концептуальные основы развития электронного рынка, представленные его теоретико-методологическим и организационным обеспечением.

Ключевые слова: рынок, электронный рынок, электронная коммерция, электронная торговля, виртуализация, информационная экономика.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Библ.:** 16.

Маловичко Светлана Викторовна – кандидат экономических наук, доцент, заведующая кафедрой маркетинга и менеджмента, Донецкий национальный университет экономики и торговли им. М. Туган-Барановского (ул. Островского, 16, Кривой Рог, Днепропетровская область, 50005, Украина)
E-mail: svetlana.malovichko@mail.ru

UDC 339.13, 339.17

Malovychko S. V. Conceptual Foundations of the Electronic Market Development

The article is aimed at defining the conceptual foundations for development of the electronic market in the context of virtualization of economy. The article uses the dialectic method of scientific knowledge, as well as a set of interdisciplinary methods of epistemology: theoretical synthesis and comparison, classification and grouping methods. Theoretical approaches to the definition of concept of «electronic market» have been systematized: organizational, functional, institutional, time-spatial, resource, process, communication. On the basis of generalized theoretical elaborations in the sphere of electronic trade, the category of «electronic market» has been defined from the position of management. The existing approaches to the electronic market segmentation have been systematized. Conceptual foundations for development of electronic market have been defined, represented through its theoretic-methodological and organizational provision.

Keywords: market, electronic market, electronic commerce, electronic trade, virtualization, information economy.

Fig.: 1. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 16.

Malovychko Svitlana V. – PhD (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Marketing and Management, Donetsk National University of Economy and Trade named after M. Tugan-Baranovsky (16 Ostrovskoho Str., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, 50005, Ukraine)
E-mail: svetlana.malovichko@mail.ru